

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 15CoP/191/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1223204797
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 05. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Blanka Podmajerská
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2025:1223204797.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Blanky Podmajerskej a členiek senátu Mgr. Patrície Železníkovej a Mgr. Aleny Čakváriovej, v právnej veci navrhovateľa (povinného): A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XX, E., zastúpený: JUDr. Romana Škorcová, so sídlom Partizánska 2, Bratislava, vykonávajúca advokáciu prostredníctvom spoločnosti Advokátska kancelária JUDr. E. Mišíková & JUDr. Ing. R. Cádra, s.r.o., so sídlom Partizánska 2, Bratislava, IČO: 50 469 738, proti oprávnenej: B. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XX, E., zastúpená: JUDr. Alexandra Karlíková, so sídlom Račianska 24 E, Bratislava, IČO: 37 501 682, o zníženie vyživovacej povinnosti na plnoletú osobu, na odvolanie povinného proti rozsudku Mestského súdu Bratislava II zo dňa 22.07.2024, č.k. 5Pc/41/2023-157, jednomyseľne takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. V napadnutom rozsudku súd prvej inštancie zamietol návrh povinného na zníženie vyživovacej povinnosti (výrok I.) a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania (výrok II.).

2. Rozhodnutie právne odôvodnil § 62 ods.1,2, 4,5, § 63 ods.1,2, § 75 ods.1,2, § 76 ods.1, § 77 ods.1 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej „Zákon o rodine“) konštatujúc medzi stranami nespornú výšku bežných výdavkov oprávnenej 574,17 eur mesačne (výdavky na bývanie, stravu, očné optiku, poistenie, ľudovú školu umenia, oblečenie, drogéria, telefón). Na strane oprávnenej ďalej zistil zvýšené výdavky na stravu (kvôli alergií na lepok, laktózu a histamín a na dioptrické okuliare) a výdavky spojené so štúdiom v Holandsku (internát, učebnice a pod.). Súd prvej inštancie konštatoval, že za splnenia zákonných podmienok uvedených v § 75 ods. 1 Zákona o rodine sa pri určení výšky výživného uplatní princíp potenciality príjmov, ktorý má prednosť pred faktickým príjmom povinného. Za použitia princípu potenciality príjmu, v prípade ak súd nenájde žiaden ospravedlniteľný dôvod, pre ktorý došlo k zníženiu príjmu povinného alebo k odmietnutiu majetkového prospechu povinným, pri určovaní výšky výživného bude súd vychádzať z príjmu aký by dosahoval povinný, keby nedošlo k nedôvodnému zníženiu jeho príjmu. Súd prvej inštancie zdôraznil, že je v možnostiach a schopnostiach povinného dosahovať príjem, aby mohol uhradiť už určené výživné, a to najmä s poukazom na § 62 ods. 5 Zákona o rodine, podľa ktorého má výživné prednosť pred inými výdavkami rodičov. Mal za to, že v konaní nebola nijakým spôsobom preukázaná pracovná neschopnosť povinného, ktorý navyše uviedol, že vykonával činnosť do apríla s príjmom 1 200 eur mesačne.

3. K argumentácii povinného, poukazujúceho na zmenu jeho majetkových pomerov v dôsledku jeho neúspechu v podnikaní, dôvodom ktorého boli covid - opatrenia a následné branie si úverov súd prvej inštancie uviedol, že takáto zmena v pomeroch povinného by mohla byť akceptovateľná len v prípade objektívnych a nezvratiteľných okolností, pričom zlé výsledky v podnikaní je potrebné riešiť v podnikaní, napríklad aj návrhom na vyhlásenie konkurzu alebo reštrukturalizácie (vylučuje sa pritom

akceptovateľnosť zmeny pomerov dosiahnutej špekulatívnymi spôsobmi). Zdôraznil, že povinný žije v E., kde má možnosť získať si prácu aj v inom odvetví (napr. ako plnoletá oprávnená, ktorá má brigádu v Kauflande). V danej veci nevyplýva, že by povinný bol toho času práceneschopný, nemohol sa zamestnať, pričom tvrdenia o zhoršenom zdravotnom stave (ľadvinové koliky, zapálené šľachy, kríže) povinný nijako nepreukázal. K argumentácii povinného, že je „prekvalifikovaný“, a preto nie je možné ho zamestnať, že by chcel zúročiť svoje skúsenosti, kontakty a množstvo medzinárodných ocenení za svoju prácu, pričom spolupráca sa mu nedarí a rozbeh je pomalý, posúdil súd prvej inštancie ako irelevantné a scestné. V tejto súvislosti dal do pozornosti, že povinný má prvoradý záväzok vo forme výživy svojich detí, a pokiaľ sa mu nedarí v podnikaní, nezakladá to jeho povinnosť aj v podnikaní naďalej zotrvať. Keďže zisk z podnikania povinný nemá a ani ho v dohľadnej dobe neočakáva, mal by si uvedomiť, že príjem je možné získať aj iným spôsobom (napr. zamestnaním sa). Súd prvej inštancie uzavrel, že v tejto súvislosti sa javí prihliadnutie na princíp potenciality príjmu v najlepšom záujme oprávnenej, v záujme jej ochrany a oprávnenia na výživné a návrh povinného na zníženie výživného zamietol. Súd prvej inštancie vzhliadol aj na skutočnosť, že matka vykonáva výlučne sama osobnú starostlivosť o oprávnenú (§ 62 ods. 4 Zákona o rodine), a taktiež prihliadol na vývoj životných nákladov (§ 78 ods. 3 Zákona o rodine).

4. O trovách konania rozhodol podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej „C.m.p.“).

5. Proti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie povinný navrhujúc, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. S odkazom na v rozhodnutí citované rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 31.03.2021, sp.zn. 5 Cdo/14/2021 zdôraznil, že úlohou prvoinstančného súdu bolo nutné ustáliť, aký potencionalný príjem je schopný dosahovať a v nadväznosti na toto určenie odôvodniť primeranosť výšky jeho vyživovacej povinnosti. S poukazom na výšku jeho vyživovacej povinnosti na obe deti (po 300 eur mesačne) poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave zo dňa 30.06.2016, sp.zn. 10 CoP/15/2016, v zmysle ktorého „podľa zaužívanej súdnej praxe platí, že výživné, ktoré hradí povinný rodič na všetky svoje deti, ku ktorým má vyživovaciu povinnosť, by malo predstavovať 20-30% jeho čistého príjmu, samozrejme s prihliadnutím na konkrétne okolnosti každého konkrétneho prípadu. Súd prvej inštancie neurčil (a ani neodôvodnil) aký príjem považuje na strane povinného za potencionalný, bez opory vo vykonanom dokazovaní konštatuje, že s ohľadom na princíp potenciality príjmu je povinný schopný plniť vyživovaciu povinnosť vo výške 600 eur mesačne (na obe deti) a ignoruje rozhodovaciu prax citovaných v rozhodnutí. Tieto vady je podľa odvolateľa nutné subsumovať pod vady v rámci procesu dokazovania, ktoré ovplyvňujú správnosť a aj zákonnosť rozhodnutia. Povinnosťou prvoinstančného súdu je zistiť a riadne odôvodniť všetky okolnosti potrebné na rozhodnutie o výživnom. Povinný konštatoval, že pôvodne bolo výživné určené na základe vzájomnej dohody rodičov v čase, kedy sa mu finančne darilo a obe deti bol schopný podporovať aj nad rámec dohodnutého výživného. Podľa odvolateľa je rozhodnutie súdu prvej inštancie nedostatočne odôvodnené, súd v ňom absolútne nevysvetlil, z akých dôvodov považuje pôvodné výživné za naďalej primerané a zodpovedajúce všetkým zákonným kritériám.

6. Oprávnená v písomnom vyjadrení sa k odvolaniu navrhla rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne a právne správne potvrdiť majúc za to, že súd prvej inštancie postupoval procesne správnym spôsobom, vykonal dostatočné dokazovanie potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, náležite zistil skutkový stav veci a na takto zistený skutkový stav správne aplikoval relevantné právne normy. V konaní skúmal, či na strane povinného vznikla taká podstatná zmena, ktorá by viedla k potrebe zmeny pôvodne určenej výšky výživného. Počas obdobia, odkedy bolo naposledy určené výživné, sa zmenili okolnosti práve na jej strane, a to vzhľadom k zmene štruktúry jej výdavkov a nákladov s ohľadom na to, že je vysokoškolskou študentkou a naďalej je výživou odkázaná na rodičov. So skúmaním zmeny pomerov na strane povinného sa súd riadne zaoberal a dospel k správne záveru o neexistencii zmeny spôsobilej vyvolať zmenu v rozsahu jeho vyživovacej povinnosti. Preto ak na strane povinného nedošlo ku kvalitatívnej zmene pomerov tak, ako to predpokladá ust. § 78 ods.1 Zákona o rodine, potom nevzniká ani potreba rozhodovania o zmene výšky výživného. Pokiaľ súd pristúpil k posudzovaniu príjmov povinného na základe princípu potenciality príjmov, v tejto súvislosti správne aplikoval § 63 ods,1 Zákona o rodine a správne vychádzal z potencionalneho príjmu vo výške predpokladanej zákonom, t.j. vo výške dvadsaťnásobku sumy životného minima, v danom prípade zo sumy 5 377,60 eur. Oprávnená napokon zdôraznila, že ponechanie výživného vo výške 300 eur mesačne je dokonca v nižšej

sume, ako to predpokladá rozhodovacia prax súdov podľa osobitnej správy spracovanej Ministerstvom spravodlivosti SR - Metodika pre výpočet výživného rodičov k deťom, tzv. tabuľkové výživné.

7. Povinný v následnom písomnom vyjadrení z 24.10.2024 zopakoval výhrady k nedostatočnosti odôvodnenia odvolaním napadnutého rozhodnutia a nedostatočne zistenému skutkovému stavu veci. Súd prvej inštancie v rozhodnutí síce citoval ust. § 63 ods.1 Zákona o rodine, avšak vo svojej bližšej argumentácii k návrhu a posúdeniu jeho dôvodnosti nijako neurčuje, že za potencionálny príjem považuje konkrétnu sumu 5 377,60 eur. Súd má pritom povinnosť vymedziť fiktívny príjem povinného, nakoľko ten je základom pre určenie výživného. Pokiaľ v jeho prípade k vymedzeniu fiktívneho príjmu nedošlo, uvedené zakladá nedostatočnosť odôvodnenia, a tým aj porušenie práva na spravodlivý proces.

8. Oprávnená v písomnom vyjadrení z 30.10.2024 poukázala na to, že sám povinný na pojednávaní uviedol, že dostáva peniaze za svoju prácu na ruku v hotovosti a to, že niektoré veci robí zadarmo. Povinný má možnosť zamestnať sa a kým si nenájde prácu podľa jeho predstáv, má možnosť pracovať aj na nižších pozíciách, ktoré sú finančne ohodnotené. Povinný tvrdí, že nemá finančné prostriedky na vyživovaciu povinnosť, ale je zastúpený advokátom, ktorého musí platiť.

9. Odvolací súd preskúmal vec, v ktorej je viazaný rozsahom odvolania a nie je viazaný odvolacími dôvodmi (§ 65, § 66 C.m.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 2 ods.1 C.m.p., § 378 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej „C.s.p.“) a dospel k záveru, že vo veci nie sú splnené zákonné podmienky ani na potvrdenie rozhodnutia (§ 387C.s.p.) a ani na jeho zmenu (§ 388 C.s. p.).

10. Podľa § 2 ods. 1 C.m.p. na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

11. Podľa § 2 ods.2 C.m.p. na účely tohto zákona sa pojmy žalobca, strana a spor vykladajú ako návrh na začatie konania, účastník konania a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak.

12. Konštatuje, že v postupe súdu prvej inštancie nezistil žiadne vady týkajúce sa procesných podmienok, na ktoré je z úradnej povinnosti povinný prihliadať (§ 2 ods.1 C.m.p., § 380 ods. 2 C.s.p.).

13. Z obsahu spisu v posudzovanej veci vyplýva, že výkon práv a povinností rodičov k v tom čase maloletej oprávnenej bol naposledy upravený rozsudkom Okresného súdu Bratislava III zo dňa 12.02.2015, č.k. 5P/466/2014-53 tak, že v tom čase maloleté deti B. C., nar. XX.XX.XXXX a G. C., nar. XX.XX.XXXX boli na čas po rozvedení manželstva zverené do osobnej starostlivosti matky s oprávnením oboch rodičov maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok, otcovi bola počnúc právoplatnosťou výroku o rozvedení manželstva uložená povinnosť platiť na výživu maloletých detí sumou po 300 eur mesačne a bol upravený styk otca s maloletými deťmi.

14. V prejednávanej veci súd prvej inštancie rozhodoval o návrhu povinného, doručeného súdu dňa 23.12.2023, ktorým sa domáhal znížiť výživné na oprávnenú zo sumy 300 eur mesačne na sumu 36,80 eur mesačne, dôvodiac podstatnou zmenou pomerov na jeho strane súvisiacu so zmenou jeho majetkových a príjmových pomerov.

15. Podľa § 62 ods. 1 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť.

16. Podľa § 62 ods. 2 Zákona o rodine obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov.

17. Podľa § 62 ods. 4 Zákona o rodine pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

18. Podľa § 62 ods. 5 Zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

19. Podľa § 75 ods.1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu? rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

20. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

21. Podľa § 78 ods. 3 Zákona o rodine pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

22. Podľa § 121 C.m.p. rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

23. Odvolací súd ako prvoradé konštatuje, že vlastnosťou meritórnych súdnych rozhodnutí je ich zásadná nezmeniteľnosť, ktorá je imanentnou súčasťou záruk právneho štátu čo znamená, že ak sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova (§ 230 C.s.p.). Z ust. § 121 C.m.p. vyplýva, že rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých detí (resp. detí odkázaných výživou na rodičoch) a o priznaní, obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery. Predpokladom na zmenu právoplatného rozhodnutia o výživnom je zmena pomerov podstatného (kvalifikovaného) rázu, v dôsledku ktorej je treba zmeniť aj výšku výživného. Zmena pomerov v zmysle § 78 ods. 1 Zákona o rodine je základnou a prvoradou skutočnosťou relevantnou pre posúdenie opodstatnenosti nároku osoby, dožadujúcej sa návrhom zvýšenia (resp. zníženia) výživného. Za zmenu pomerov v zmysle ust. § 78 ods. 1 Zákona o rodine treba považovať podstatnú zmenu pomerov, či už na strane dieťaťa, alebo rodičov, na ktorých je odkázané výživou. Pri rozhodovaní o zmene výživného preto musí súd posúdiť komplexne všetky zmeny v pomeroch účastníkov, ku ktorým došlo od predchádzajúcej úpravy, pričom nemôže opomenúť ani existenciu ust. § 62 ods.2 Zákona o rodine, zakotvujúcu právo dieťaťa podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov či v negatívnom alebo pozitívnom zmysle, ako i všeobecné hľadisko upravené v § 75 ods.1 Zákona o rodine a porovnať okolnosti dôležité pre určenie výživného ako v čase predchádzajúceho, tak i nového rozhodnutia, a to na základe spoľahlivých a úplných výsledkov dokazovania (III. ÚS 319/2015). Pri posudzovaní zmenených pomerov je treba prihliadať ku všetkým okolnostiam, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výšky výživného. Dôvodom pre zmenu vyživovacej povinnosti rodičov je len taká zmena pomerov, za ktorých bolo doposiaľ určené výživné, ktorá sa výrazným spôsobom prejaví v pomeroch účastníkov, ktorá dosahuje relevantnú intenzitu pre zmenu rozhodnutia. Tejto povinnosti sa nemôže súd zbaviť ani v prípade, ak súdne rozhodnutie, naposledy upravujúce výživné na dieťa odkázané výživou neobsahuje dostatočné odôvodnenie v ňom upravenej vyživovacej povinnosti povinného rodiča, v ktorom prípade je súd síce viazaný výrokom rozhodnutia, avšak je povinný si riadne ustáliť skutkový stav, vzťahujúci sa k pomerom rodičov a dieťaťa, existujúceho v čase vydania ostatného rozhodnutia súdu.

24. V nadväznosti na uvedené ďalej zdôrazňuje, že súčasťou práva na určitú kvalitu súdneho konania, je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi účastníkov konania (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). V zmysle ustálenej rozhodovacej praxe je jedným z princípov, ktoré predstavujú súčasť práva na riadny a spravodlivý proces, ako aj pojmu právneho štátu, povinnosť súdov svoje rozhodnutia riadne odôvodniť, s odkazom na ustanovenie § 220 ods. 2 C.s.p. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na druhej strane. Nepreskúmateľné rozhodnutie nedáva dostatočné záruky pre to, že nebolo vydané v dôsledku ľubovôle a spôsobom porušujúcim ústavne zaručené právo na spravodlivý proces. Odôvodnenie rozhodnutia súdu,

z ktorého nemožno zistiť, akým spôsobom súd postupoval pri posudzovaní rozhodných skutočností v prejednávanej veci, nevyhovuje zákonným požiadavkám, ktoré Civilný sporový poriadok (s odkazom na ustanovenie § 2 ods. 1 C.m.p.) kladie na obsah odôvodnenia rozhodnutia a v konečnom dôsledku takéto rozhodnutie zasahuje do základných práv účastníka súdneho konania, ktorý má nárok na to, aby bola jeho vec spravodlivo posúdená. Súd je preto povinný svoje rozhodnutie riadne odôvodniť, je povinný tiež zrozumiteľným spôsobom vysvetliť, ako a prípadne prečo sa určitou podstatnou námietkou, resp. tvrdením účastníka konania nezaoberal. Ak tak súd nepostupuje, porušuje právo účastníka konania na spravodlivý proces garantovaný čl.36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

25. V prejednávanej veci (vychádzajúc z odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia) súd prvej inštancie pri rozhodovaní na danú vec opomenul aplikovať hmotnoprávne ustanovenie § 78 ods.1 Zákona o rodine, majúce podstatný a zásadný význam pri rozhodovaní o zmene výživného. Táto zásadná vada sa následne prejavila v tom, že pre nedostatky riadneho odôvodnenia rozhodnutia v smere posudzovania a vyhodnocovania skutočností právne a skutkovo podstatných pre rozhodnutie podľa § 78 ods.1 Zákona o rodine, nie je možné odvolacie námietky povinného vo vzťahu k prijatým skutkovým záverom a ich právnemu posúdeniu ani vyhodnotiť. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie totiž nevyplýva, či pri rozhodovaní o návrhu povinného na zníženie výživného a s akým výsledkom v súlade s ustanovením § 78 ods.1 Zákona o rodine, tento vôbec vyhodnocoval majetkové a zárobkové pomery na strane oboch rodičov a i rozsah odôvodnených potrieb na strane plnoletého dieťaťa limitovaných, o.i. aj výškou životnej úrovne povinného rodiča, a či a s akým výsledkom tieto vôbec vyhodnocoval a dôsledne porovnal so stavom existujúcim v čase rozhodnutia súdu, ktorý naposledy rozhodoval v otázke vyživovacej povinnosti povinného otca na v tom čase maloletú oprávnenú. Podotýka, že súd prvej inštancie si v priebehu konania, v rozpore s ust. § 35 C.m.p. (podľa ktorého je povinný zistiť skutočný stav veci) ani nepripojil spis Okresného súdu Bratislava III sp.zn. 5P/466/2014, v ktorom Okresný súd Bratislava III rozsudkom zo dňa 12.02.2015, č.k. 5P/466/2014-53 v tom čase maloleté deti B. C., nar. XX.XX.XXXX a G. C., nar. XX.XX.XXXX na čas po rozvode manželstva zveril do osobnej starostlivosti matky s oprávnením oboch rodičov maloleté deti zastupovať a spravovať ich majetok, otcovi počnúc právoplatnosťou výroku o rozvode manželstva uložil povinnosť platiť na výživu maloletých detí sumou po 300 eur mesačne a upravil styk otca s maloletými deťmi, a vo vzťahu k tomuto rozhodnutiu (naposledy upravujúceho výživné na oprávnenú) sa opomenul zaoberať a skutkovo a právne sa vyporiadať s predpokladmi upravenými v § 78 ods.1 Zákona o rodine (ktoré pri rozhodovaní nepochopiteľne opomenul). Uvedené závažné nedostatky bez ďalšieho znamenajú, že prijaté rozhodnutie o návrhu povinného na zníženie výživného, opierajúce sa o ust. § 62 ods.1,2,4,5, § 63 ods.1,2, § 75 ods.1,2, § 76 ods.1, § 77 ods.1, plne však opomínajúce pre rozhodnutie zásadné ust. § 78 ods.1 Zákona o rodine je, posudzujúc ho vo vzťahu k odôvodneniu, v ktorom absentujú podstatné skutkové závery a ich následné právne posúdenie v smere komplexného preskúmania a vyhodnocovania podstatnej zmeny pomerov v pomeroch oprávnenej a jej oboch rodičov, ku ktorým došlo od predchádzajúcej úpravy a porovnania okolností dôležitých pre určenie výživného v čase predchádzajúceho a i nového rozhodnutia nedostatočné, nezohľadňujúce a plne opomínajúce pre rozhodnutie podstatné zákonné skutočnosti, čoho následkom je úvaha odvolacieho súdu o nedostatočnom objasnení skutkového a právneho základu prijatého rozhodnutia.

26. V záujme naznačenia ďalšieho postupu a v nadväznosti na uplatnené odvolacie dôvody dáva odvolací súd súdu prvej inštancie do pozornosti, že aj keď v posudzovanom prípade je možné s prihliadnutím na odstup aktuálne už takmer 10 -tich rokov od posledného rozhodnutia súdu o vyživovacej povinnosti povinného otca oprávnene predpokladať podstatnú zmenu pomerov, odôvodnenú vekom, rozsahom a aj skladbou odôvodnených potrieb plnoletej oprávnenej neznamená to, že pri rozhodovaní o návrhu povinného na zníženie výživného môže súd plne rezignovať (tak ako to nepochopiteľne a nesprávne urobil v danej veci) na dôsledné ustálenie rozsahu odôvodnených potrieb plnoletého dieťaťa vyplývajúcich z vykonaného dokazovania, ktoré majú predstavovať vyčíslenie všetkých pravidelných a nepravidelných platieb na dieťa tak, aby odôvodnené potreby dieťaťa boli jednoznačne určiteľné, tieto musia vychádzať zo základných potrieb (bývanie, stravovanie, ošatenie, zdravotná starostlivosť, náklady súvisiace o školskou dochádzkou a pod.), a pokiaľ to životná úroveň rodičov dovoľuje, tiež aj so zohľadnením nákladov na voľnočasové aktivity. Následne musí tieto posudzovať vo vzťahu k zárobkovým možnostiam, schopnostiam a majetkovým pomerom rodičov (so súčasným porovnaním ich pomerov existujúcich v čase posledného rozhodnutia súdu) so zohľadnením práva výživou odkázaného dieťaťa podieľať sa na životnej úrovni rodičov, a až napokon pristúpiť

k určení miery, ktorou sa na odôvodnených nákladoch dieťaťa bude podieľať každý z rodičov (pri zohľadnení ich zárobkových schopností, majetkových pomerov, životnej úrovne, počtu iných vyživovacích povinností a ich výšky, plnenia vyživovacej povinnosti aj osobnou starostlivosťou o dieťa v závislosti od veku dieťaťa a pod.). V posudzovanej veci je preto nutné vo vzťahu k pomerom oprávnenej čo do druhu a výšky ustáliť rozsah jej odôvodnených nákladov v čase posledného rozhodnutia súdu a porovnať ich s druhovým a výškovým ustálením jej odôvodnených nákladov v období rozhodnom pre posudzovanie návrhu povinného (t.j. od podania návrhu do súčasnosti) pri súčasnom zohľadnení predpokladanej odlišnosti výšky a skladby nákladov oprávnenej počas strednej školy a počas vysokoškolského štúdia.

27. Pokiaľ ide o zmenu pomerov na strane oboch rodičov, v prejednávanej veci súd prvej inštancie napriek § 35 C.m.p. (podľa ktorého je povinný zistiť skutočný stav veci, ktorý je mierou čo najbližšieho priblíženia sa hmotnoprávnemu rozsahu práv, povinností a právom chránených záujmov a činnosť súdu musí smerovať k posúdeniu podmienok, ktoré sú rozhodujúcimi pre rozhodnutie o zmene výšky vyživovacej povinnosti povinného otca) pomery existujúce na strane oboch rodičov v čase posledného súdneho rozhodnutia o výživnom a v čase rozhodovania o posudzovanom návrhu vôbec neposudzoval a dôsledne sa nimi nezaoberal. Vo vzťahu k skúmaniu existencie podstatnej zmeny pomerov na strane povinného a matky oprávnenej v odôvodnení rozhodnutia plne absentujú podstatné skutkové zistenia týkajúce sa ich majetkových a príjmových pomerov, ich schopností a možností, výšky životnej úrovne a ich následného posúdenia v kontexte hmotnoprávného ust. § 78 ods.1 Zákona o rodine (t.zn. v čase rozhodnutia súdu o výživnom na čas po rozvedení manželstva a aj v posudzovanom období). Súdu prvej inštancie dáva do pozornosti, že pokiaľ pri rozhodovaní o zmene výživného vychádza z tzv. potencionálneho príjmu povinného, t.j. príjmu, ktorý by mal, resp. mohol dosahovať pri existencii objektívne preukázaných skutočností (vek, stupeň vzdelania a jeho zameranie, zdravotný stav, schopnosti, prax a pod.), musia byť jeho závery o výške potencionálneho príjmu skutkovo a právne podložené spôsobom, aby mal účastník možnosť ich riadne preskúmať a prípadne voči týmto záverom skutkovo a aj právne argumentovať.

28. K argumentácii účastníkov o ustálenej súdnej praxi vo veciach výživného a k poukazu na Metodiku pre určovanie výživného vydanú Ministerstvom spravodlivosti SR (ktorá má iba odporúčací charakter a súd ňou nie je viazaný) napokon dáva do pozornosti, že závery súdov pri posudzovaní určenia konkrétneho rozsahu vyživovacej povinnosti (resp. jeho zmeny) sú výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností danej veci, ktoré v konaní vyšli najavo a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súd viedli k prijatiu toho-ktorého rozhodnutia. Ustálená rozhodovacia prax najvyšších súdnych autorít ohľadom spôsobu určenia rozsahu vyživovacej povinnosti (resp. jej zmeny) nemôže ani reálne existovať, keďže každé jedno rozhodnutie je individuálne pre daný prípad a nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady, i keby formálne vykazovali rovnaké skutkové okolnosti. Určenie konkrétnej výšky výživného, resp. jej zmeny, je preto vždy výsledkom posúdenia individuálnych skutkových okolností každej posudzovanej veci (vychádzajúce z odôvodnených potrieb detí, zárobkových možností, schopností a majetkových pomerov a životnej úrovne oboch rodičov, prípadne z existencie podstatnej zmeny pomerov v zmysle § 78 ods.1 Zákona o rodine) vo vzájomných súvislostiach, práve vďaka čomu môže súd prijať celkom jedinečné a konkrétne závery „šité na mieru“ pre ten-ktorý prípad (viď napr. právne závery uznesenia NS SR zo dňa 24.10.2023, sp. zn. 4 CdoR/11/2023, uznesenia NS SR zo dňa 25.07.2018, sp.zn. 4 Cdo/196/2017).

29. V nadväznosti na uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b/, c/ C.s.p. zrušil a podľa § 391 ods. 1 C.s.p. vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Úlohou prvoinštančného súdu bude pri ďalšom prejednaní veci posúdiť a ustáliť otázky na ktoré odvolací súd poukázal v ods. 23 - 28 tohto rozhodnutia, po doplnení dokazovania potrebného na zistenie skutočného stavu veci (§ 35 C.m.p.) opätovne o návrhu povinného na zníženie výživného rozhodne a odôvodní rozhodnutie tak, aby zodpovedalo ust. § 220 ods. 2 C.s.p., t.zn. je v ňom povinný uviesť stručný a jasný výklad o tom, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa riadil pri posudzovaní návrhu povinného, riadne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty účastníkov konania týkajúce sa zákonných podmienok posudzovaných vo vzťahu k zníženiu vyživovacej povinnosti povinného, t.j. existencie podstatnej zmeny pomerov pri dôslednom porovnaní s pomermi existujúcimi v čase posledného rozhodnutia súdu, majetkových, finančných, osobných pomerov na strane oboch rodičov, ako aj ich schopností a možností, a aj ustáleného rozsahu odôvodnených potrieb plnoletého dieťaťa a ich výšky pri zohľadnení prípadných

ďalších podstatných zmien, ku ktorým došlo v priebehu odvolacieho konania (začatie vysokoškolského štúdia oprávnenou), v rozhodnutí uvedie, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal, ako ich právne a skutkovo vyhodnotil a dôvod prípadného nevykonania účastníkmi navrhnutého dokazovania.

30. Súd prvej inštancie je právnym názorom odvolacieho súdu viazaný (§ 391 ods.2 C.s.p.).

31. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie rozhodne o náhrade trov konania (§ 396 ods.3 C.s.p.).

32. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 2 ods.1 C.m.p., § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).